

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-Le.431.3.1.2022.4

Poznań, 29 marca 2022 r.

Pani

Anna Brambor-Nolka

Dyrektor

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ul. Żwirki i Wigury 1

62-065 Grodzisk Wielkopolski

ZALECENIA POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Delegatura w Lesznie, przeprowadził w dniach od 25 stycznia do 14 lutego 2022 r. kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, zlokalizowanym pod adresem: ul. Żwirki i Wigury 1, 62-065 Grodzisk Wielkopolski, zwanym dalej *Centrum* lub określanym skrótem *PCPR*. Zakres kontroli obejmował prawidłowość realizacji zadań określonych ustawą o pomocy społecznej oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami w PCPR w Grodzisku Wielkopolskim w okresie od 1.01.2021 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, oraz działań wcześniejszych, jeśli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Ustaień kontrolnych dokonano w oparciu o wyniki analizy dokumentacji oraz przedstawionych przez kierownictwo Centrum informacji. Ustalenia opisane zostały w protokole, podpisanym przez Panią Dyrektor bez zastrzeżeń w dniu 7 marca 2022 r.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie.¹

W wyniku kontroli dokonano następujących ustaleń:

W zakresie organizacji Centrum ustalono, że Regulaminu Organizacyjny PCPR nie przewiduje stałego zastępstwa Dyrektora w razie jego usprawiedliwionej nieobecności. Zgodnie z zapisami Regulaminu w sytuacjach takich Dyrektora zastępuje osoba przez niego upoważniona, wykonująca czynności w granicach udzielonego upoważnienia. Pracownicy

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo uchybień, pozytywna mimo nieprawidłowości, negatywna.

Centrum otrzymują w razie potrzeby doraźne upoważnienia do zastępowania Dyrektora, jednak praktyka ta może rodzić problemy w przypadkach nieprzewidzianych i losowych, czyli w sytuacjach, w których zaplanowanie zastępstwa jest niemożliwe. W dniach kontroli Dyrektor Centrum była nieobecna, a zastępowana była przez wyznaczonego pracownika, który przedłożył odpowiednie upoważnienie.

Centrum w dniach kontroli ze względu na stan epidemii COVID-19 organizowało pracę własną i nadzorowanych jednostek oraz obsługę klienta z zachowaniem reżimu sanitarnego, z wykorzystaniem narzędzi i środków minimalizujących zagrożenie epidemiologiczne przy zachowaniu ciągłości funkcjonowania.

W PCPR wyznaczono dni i godziny, w których klienci Centrum mogą składać do Dyrektora skargi lub wnioski związane z funkcjonowaniem PCPR. W Centrum funkcjonuje rejestr skarg i wniosków, jednak, jak wykazała kontrola, w okresie od 1.01.2021 r. do dnia kontroli nie zarejestrowano spraw zakwalifikowanych jako skarga lub wniosek.

Do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej Centrum zatrudnia (oprócz Dyrektora) 5 osób realizujących zadania merytoryczne w ramach 3 etatów oraz pomoc administracyjną. W zakresie kwalifikacji kadry wykazano, że Dyrektor Centrum spełnia wymogi kwalifikacyjne określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej². Także kwalifikacje formalne osób zatrudnionych na stanowiskach: specjalista pracy socjalnej, specjalista pracy z rodziną, pedagog, psycholog oraz pomoc administracyjna w dniach kontroli nie budziły zastrzeżeń co do zgodności z wymogami określonymi w obowiązujących przepisach³.

Jak wykazała kontrola, Powiat Grodziski opracował strategię rozwiązywania problemów społecznych. Realizowana aktualnie strategia obejmuje okres od 2017 do 2022 r. Uwzględnia programy pomocy społecznej, działania na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, zawiera także wnioski zebrane w wyniku konsultacji z gminami z terenu powiatu. Powyższe jest zgodne z wymogami określonymi w art. 19 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. W strategii ujęto diagnozę sytuacji społecznej, określono cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań, sposób realizacji, ramy finansowe oraz wskaźniki pozwalające ocenić stopień realizacji celów. Powyższe jest zgodne z wymogiem określonym w art. 16b pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.

Ewaluacja realizacji strategii jest dokonywana w ramach corocznych sprawozdań z działalności PCPR składanych do Starostwa Powiatowego. Centrum opracowuje także coroczną ocenę zasobów, opartą na analizie sytuacji demograficznej i społecznej powiatu. Jak wykazała kontrola, opracowana w 2021 r. ocena zasobów dotyczyła infrastruktury

² ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).

³ załącznik nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936 ze zm.) oraz następne – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. (Dz. U. z 2021 poz. 1960), tabela F Stanowiska w samorządowych jednostkach organizacyjnych, III. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej, centra integracji społecznej, jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz centra usług społecznych, Stanowiska pomocnicze i obsługi, poz. 22 i 25, w związku z art. 116 ust. 1 pkt 1-4, 156 ust. 3 i ust. 3a ustawy o pomocy społecznej.

społecznej na terenie powiatu, charakterystyki osób korzystających z pomocy i wsparcia PCPR oraz ich problemów, zasobów instytucjonalnych Powiatu do wykorzystania w obszarze pomocy i wsparcia, liczebności i wykwalifikowania kadry Centrum, zakresu współpracy PCPR z organizacjami pozarządowymi i wolontariatem oraz środków finansowych wykorzystanych w poprzednim roku na poszczególne zadania Centrum. Powyższe świadczy o zgodności z wymogiem stawianym Centrum, określonym w art. 16a ust. 1 -3 oraz art. 19 pkt 18 ustawy o pomocy społecznej. Z treści dostępnej w dniach kontroli oceny zasobów wynika jednak, iż liczebność kadry Centrum obsługującej na co dzień zróżnicowane tematycznie zagadnienia jest niewystarczająca w związku ze zwiększającą się liczbą zadań PCPR i współpracujących z Centrum podmiotów, aktualnymi potrzebami społeczności lokalnej i wyzwaniem wynikającym z sytuacji społecznej i demograficznej powiatu.

PCPR realizuje zadania Powiatu w zakresie udzielania informacji o prawach i uprawnieniach obywateli oraz prowadzenia specjalistycznego poradnictwa. Pracownicy Centrum udzielają poradnictwa prawnego, psychologicznego i merytorycznego z obszaru zadaniowego PCPR, a kontakt z klientem, jego forma i poruszana problematyka są rejestrowane. Powyższe świadczy o zgodności działania Centrum z art. 19 pkt 2 i pkt 13 ustawy o pomocy społecznej.

Centrum realizuje zadania z zakresu szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej oraz z zakresu doradztwa metodycznego dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu. W okresie objętym kontrolą w szkoleniach, warsztatach i superwizjach doskonalących umiejętności i uaktualniające wiedzę z zakresu prowadzonych spraw uczestniczyli pracownicy PCPR. Szkolenia dot. interwencji kryzysowej i problematyki przemocy w rodzinie zorganizowano dla kadry Ośrodka Interwencji Kryzysowej, spotkanie w celu wymiany doświadczeń w zakresie ekonomii społecznej zorganizowano dla Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowego Domu Samopomocy i Spółdzielni Socjalnych. Doradztwa metodycznego oraz konsultacji psychologicznych udzielono pracownikom Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Środowiskowemu Domowi Samopomocy w Wielichowie, Ośrodkowi Interwencji Kryzysowej w Błońsku, oraz pracownikom instytucji – w tym szpitala oraz prokuratury rejonowej. Powyższe jest zgodne z art. 19 pkt 14 i 15 ustawy o pomocy społecznej

Jak wykazała kontrola, w okresie objętym kontrolą w zakresie przyznawania pomocy na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym instytucje, o których mowa w art. 19 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej, Centrum udzieliło pomocy jednemu wychowankowi. Wszczęcie postępowania w tej sprawie nastąpiło na wniosek osoby zainteresowanej, złożony przy spełnieniu warunków określonych w szczegółowych przepisach wykonawczych⁴ w związku z art. 88 – 90 ustawy o pomocy społecznej. Postępowanie administracyjne w tej sprawie przeprowadzono zgodnie z wymogami ustawy Kpa.⁵ Kwalifikację do udzielenia pomocy oparto na materiale dowodowym i zgodnie z

⁴ rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r. poz. 954),

⁵ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.).

warunkami określonymi w przepisach dot. udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie. Z wnioskodawcą został przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy. Pomocy pieniężnej udzielono na podstawie decyzji Dyrektora PCPR działającego z upoważnienia Starosty Grodziskiego. Decyzja w sprawie spełniała wymogi określone w art. 107 Kpa, przekazana została stronie zgodnie z art. 109 § 1 i art. 110 § 1 Kpa. Odbiór decyzji potwierdzony został datą i podpisem wnioskodawcy. Wnioskodawcy udzielono pomocy pieniężnej we właściwej wysokości, w kwocie określonej przepisem §5 ust. 2 pkt. 2 cyt. rozporządzenia w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie, w oparciu o regulacje rozporządzenia w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych w brzmieniu obowiązującym w trakcie prowadzenia postępowania⁶. Wydatkowanie wypłaconych środków na cel określony we wniosku wychowanek udokumentował za pomocą przedłożonych w Centrum faktur, załączonych do akt sprawy w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem. Termin załatwienia sprawy w postępowaniu był przedłużany dwukrotnie do czasu uzyskania niezbędnych do podjęcia decyzji danych rejestrowych. Strona każdorazowo informowana była pisemnie o okolicznościach zwłoki, zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 36 §1 i § 2 Kpa. W badanej sprawie nie stwierdzono nieprawidłowości w prowadzonym postępowaniu oraz nieuzasadnionego przyznania pomocy.

Na terenie powiatu grodziskiego prowadzone jest jedno mieszkanie chronione treningowe. Mieszkanie zapewnia 3 miejsca dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziną lub instytucjonalną pieczę zastępczą, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, planujących osiedlić się na terenie Powiatu. Pobyt w mieszkaniu ma charakter rotacyjny, jest odpłatny w zależności od wysokości dochodów osoby wnioskującej o pobyt, przyznawany decyzją administracyjną na okres roku, na czas trwania nauki, nie dłużej niż do 25 roku życia z możliwością przedłużenia na wniosek przy spełnianiu warunków określonych w Regulaminie. Bezpośredni nadzór nad Mieszkaniem sprawuje pracownik Działu Pomocy Społecznej, Pieczy Zastępczej i Przemocy w Rodzinie PCPR. Kwota odpłatności za pobyt wyliczana jest w oparciu o Uchwałę Rady Powiatu Grodziskiego w tej sprawie. Zasady korzystania z mieszkania określone zostały w Zarządzeniu Dyrektora Centrum w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Mieszkania. W okresie objętym kontrolą lokal zamieszkiwały 2 wychowanki opuszczające rodziną pieczę zastępczą. Z wychowankami zostały zawarte uzgodnienia dot. zasad korzystania z mieszkania oraz realizacji planu usamodzielnienia. Nad mieszkankami stały nadzór sprawowało dwóch pracowników Centrum. Powyższe świadczy o realizacji przez Centrum zadań Powiatu określonych w art. 19 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej.

Powiat przy udziale Centrum zleca realizację prowadzenia ośrodka interwencji kryzysowej. Wyłonienie realizatora zadania odbyło się w drodze konkursu ofert ogłoszonego w oparciu o Uchwałę Zarządu Powiatu. W okresie objętym kontrolą zadanie to na podstawie umowy

⁶ Rozporządzenie z dnia 11.07.2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń z pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1358) zastąpione od 1.01.2022 r. rozporządzeniem z dnia 14.07.2021 r. (Dz. U. z 2021 poz. 1296)

realizowało Stowarzyszenie *Dom Pomocna Dłoń* z siedzibą w Błońsku, a PCPR pozostawał w stałym kontakcie z Realizatorem udzielając mu wsparcia metodycznego. Powyższe świadczy o wywiązywaniu się Powiatu Grodziskiego z wymogu wynikającego z art. 19 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej.

Na terenie Powiatu Grodziskiego funkcjonuje od grudnia 2020 r. Środowiskowy Dom Samopomocy „Wygodna Stacja” w Wielichowie. ŚDS jest typem Domu ABCD, przeznaczonym dla 20 osób. W dniach kontroli lista uczestników ŚDS obejmowała 15 osób. Od początku funkcjonowania Domu wszyscy uczestnicy przyjmowani byli na podstawie decyzji kierującej, wydanej przez Dyrektora PCPR w oparciu o komplet dokumentów zebrany przez ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby wnioskującej o przyjęcie oraz wywiad środowiskowy. W odniesieniu do każdego uczestnika pierwsza decyzja kierująca wydawana była na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, zgodnie z wymogiem § 7 pkt 6 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.⁷ Po tym okresie dla każdej z przyjętych osób przygotowano indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego. Kolejne decyzje dot. przyjęcia do ŚDS wydawane były na czas określony zbieżny z założeniami planu postępowania wspierająco - aktywizującego i na czas uzasadniony jego realizacją. W dniach kontroli w zajęciach ŚDS uczestniczyła jedna osoba zamieszkująca poza terenem Powiatu Grodziskiego. Przyjęcie ww. uczestnika możliwe było na podstawie Uchwały Rady Powiatu Grodziskiego ws. wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia w sprawie objęcia mieszkańców terenu powiatu sąsiedniego usługami świadczonymi przez ŚDS w Wielichowie oraz na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy powiatami. Powyższe jest zgodne z art. 20 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej oraz § 7 ust. 1-8 rozporządzenia w sprawie środowiskowym domów samopomocy.

Jak poinformowało kierownictwo PCPR, ze względu na brak zapotrzebowania, w okresie od dnia 1.01.2021 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, Centrum nie udzielało pomocy określonej w art. 19 pkt 7 oraz art. 19 pkt 8, art. 20 pkt 1 oraz art. 20 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, tj.: pomocy w integracji ze środowiskiem osób z trudnościami w przystosowaniu się do życia i pomocy cudzoziemcom. Nie realizowano także zadania określonego w art. 19 pkt. 10 ustawy o pomocy społecznej, gdyż na terenie Powiatu Grodziskiego nie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej, a Powiat nie zlecał także tego zadania innym podmiotom.

Reasumując, działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim w okresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie.

Biorąc pod uwagę wnioski z kontroli dotyczące ograniczonych zasobów kadrowych Centrum przy rosnącym obciążeniu pracowników nowymi zadaniami, a także sygnalizowanego rosnącego zapotrzebowania na specjalistów, wnoszę o rozważenie możliwości zwiększenia zatrudnienia kadry PCPR tak, by zapewnić ciągłość realizacji zadań Powiatu w obszarze pomocy społecznej wobec narastających wyzwań w tym zakresie.

⁷ rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁷ (Dz. U. z 2020, poz. 249).

Ponadto, w związku z koniecznością zapewnienia sprawności działania Centrum i stałości kierownictwa w sytuacjach nieprzewidzianych i przypadkach losowych, proszę o rozważenie możliwości zapewnienia stałej zastępowalności Dyrektora w razie jego usprawiedliwionej nieobecności w pracy.

Informuję Panią Dyrektor, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej ma Pani prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję od Pani w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej
Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Poznaniu

*/podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
klasyfikowanego certyfikatu/*

Otrzymują:

1. Pani Anna Brambor-Nolka
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Grodzisku Wielkopolskim
ul. Żwirki i Wigury 1
62-065 Grodzisk Wielkopolski
2. Starosta Grodziski
ul. Żwirki i Wigury 1
62-065 Grodzisk Wielkopolski
3. aa.